

נוהל-קרב

רב-אלוף ח. לסקוב

לעצמו — כבר לא די בה. דרושה גישה חדשה האומרת: „מן האתראה ועד פקודת-מבצע יש לרשותי משך-זמן כזה וכזה; איזו מערכת פעולות, מכל הפעולות הנדרשות, חיוני הוא לבצע, ובעזרת אילו עזרים מכניים ואלקטרוניים אוכל לבצע נוהל-קרב כזה?“

המהירות הולכת וגדלה בתחומי המלחמה השונים. בתחום הניידות למשל — היינו, בעניני תנועה וכושר-מעבר — מוש-קעים מאמצים רבים בהגדלת עצמתו של המנוע; בתחום השליטה וההפעלה, ז"א בקרה ודיווח — מופנים המאמצים לעבר האלקטרוניקה והקשר, כך שמהירות הפעולה והאמינות הולכות וגדלות בקפיצות ענק. אולם תהליך קבלת ההחלטה — הלא הוא נוהל-הקרב, הנו אטי בהשוואה לאלה. יתכן כי הסיבה לכך נעוצה בעובדה שתהליך קבלת ההחלטה, כמערכת, הנו נפרד מהטכנולוגיה והאלקטרוניקה. אולם ניתן יהיה לפתח ולהחיש את הקצב של נוהל-הקרב אם יהיה חלק אורגני ממערכת שלמה, בדוקה ומתואמת עם תהליך קבלת ההחלטה.

ניסן לפתור סוגיה זו בדרכים שונות. אחת הדרכים התבססה על ההנחה שאמצעי התקשורת (אלקטרוניקה — ומסוקים) השתכללו עד כדי כך שניתן להקטין את מספר הדרגים; שהרי ריבוי דרגים מהווה גורם המשהה ומבלבל את התקשורת. דרך שניה (שהתבססה על אותה הנחה) אמרה, שבדומה לחיל-האוויר אפשר להגיע לכך שפקודת-ההתראה והפקודה-הסופית יגיעו לכל הדרגים בצינור-הפיקוד כמעט בריבזמן, ועל-ידי כך ייהסך זמן רב. דרך שלישית התבססה גם היא על אותה הנחה עצמה, אך הורתה לכיוון שונה במקצת. היא אמרה: הבה נארגן, נצייד ונאמן כל יחידה ועוצבה, כך שתגיע לרמת-כושר כזה, שדי יהיה לתת לה פקודת-משימה פשוטה — למשל, „עוצבה, מ' תבצע את משימת, ירוק' עד שעה...“ — בשביל שמשימה זו אמןם תבוצע.

כל דרך כשלעצמה, אין בה פתרון מלא. אולם במיזוג כולן יחד ובצרוף מיכון, אלקטרוניקה ומטוסים קלים ליחידות (לניידות של מפקדים ומטות) — ניתן הדבר בהקלט להיעשות; ועל אחת כמה וכמה אם תוקם לצורך זה מערכת מכנית ואלקטרונית מתאימה. אם תימצא נכונות לגשת כך לנוהל-הקרב, היא תשפיע גם כלפי מישורים אחרים. אז ניתן יהיה ודאי לגשת לכל סוגית הריכוז והביזור בגישה מקורית, לפיה יהיה דרגי ממונה מסוגל לתכנן תכניות לכמה דרגים כפופים ביתר פירוט מכפי שזה מקובל עתה, ואף לבצע הכנות בשבילם. זאת ועוד. הדבר עשוי לחייב גישה אחרת למה שנקרא „דרגים“. יהיה צורך לחשוב על הדרגים — דרג-לוחם, דרג-מסייע ודרג-משרת — במושגי משך-זמן, כך שמשך ההכנות יהיה קצר יותר ויותר.

ישנם בצבא תהליכים שהם כלליים, וחוזרים בכל דרג; אם כי, כמובן, מידת הפירוט, „הזמן והמרחב“ והעתויים שונים הם בכל אחד מן הדרגים. פקודת התראה ניתנת על-ידי כל דרג לדרג הכפוף לו, וכל דרג מבצע הכנות בהתאם לצרכיו. הכנות אלו כוללות פעולות-משנה כגון סיור, דיון, התארגנות מנהלתית והתארגנות מבצעית, מפגשים ועוד. תהליכים אלה, המתבצעים הן בהיות היזמה בידינו והן כאשר היא בידי האויב, קרויים „נוהל-קרב“.

במשך הזמן התפתחו הצורות; ואנו מכירים היום נוהל-קרב ארוך, נוהל-קרב רגיל ונוהל-קרב חפז, כשהמבדיל ביניהם הוא למעשה משך-הזמן העומד לרשותנו. מטרתו של נוהל-הקרב הוא לאפשר ביצוע הפעולות בכל דרג, בקבוצות השור-נות, במקביל ככל האפשר. נוהל-הקרב מסתיים תמיד בפקודת המבצע הסופית.

נוהל-הקרב יצר, מחוץ לארגון הקיים, ארגון נוסף, לפי „קבור-צות“ — כגון קבוצת-סיור, קבוצת-פקודות, קבוצת-לחימה, קבוצת-תובלה וכו'; — היינו, ה„ארגון לקרב“. נוהל-הקרב דן בתהליכים אלה, והם מהווים מערכת אחת, אשר יעילותה נמדדת במידת ביצועם-במקביל של התהליכים בדרגים שונים, ובמידה של ניצולו הנכון של הזמן. שימוש נכון בזמן אין די לו רק בראייה-מראש של העומד להתרחש ובפקודת-ההתראה — דרושים לכך גם עזרים שונים.

לעינינו מצטיירת מערכת פעולות, כשכל אחת, בכל דרג, מבוססת על שיטה או טכניקה מסויימת של ביצוע. למערכת זו ולשיטת פעולותיה ישנם שלבים, המשתרעים — החל מקבוצת-פקודות ראשונה וכלה בקבוצת-פקודות סופית. כדי לחסוך בזמן אפשר לותר, לעתים, על שלב מסוים או לנסות לקצר את משך-הזמן של פעולה זו או אחרת. אולם הנוהל, כמערכת שלמה של פעולות, עדיין יהיה זקוק לזמן — זמן, שמשכו לא תמיד יהא הולם את פתאומיות האירועים או את המהירות אותה מחייבים המנוע החדש, הציוד האלקטרוני ומחצו של חומר הנפץ.

את בעית השימוש בגורם-הזמן, כלומר השגת יתרון על האויב במהירות מתן הפקודות וביצוען, לא ניתן לפתור על-ידי קיצור נוהל-קרב או על-ידי יצירת נוהל מהיר עוד יותר מן הנוהל החפז. גורם-הזמן השתנה מהותית; ובמהירות הלחימה העתידה חל שינוי נחשוני. לא שינוי של „קצת יותר מהר“, כי מה שהיה מהיר בקרב האחרון של המלחמה שעברה כבר ייחשב אטי בלחימה העתידה. פתרון לסוגיה זו יכול להימצא על-ידי מערכת חדשה של פעולות, שתהלוך את תביעות מהיר-רות-הלחימה ופתאומיות-האירועים. גישה של חסכון-בזמן כש-